

राक्सिराङ्ग गाउँपालिकाको आ.व. २०७९/०८० को लागि प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रम

सभाको उपाध्यक्ष ज्यू,

सदस्य ज्यूहरु,

नेपालको स्वतन्त्रता, सार्वभौमिकता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय एकता, स्वाधिनता र स्वाभिमानलाई अक्षुण्ण राख्दै जनताको सार्वभौम अधिकार, स्वायत्तता र स्वशासनको अधिकारलाई आत्मसात गर्दै समुन्नत संघीय शासन प्रणाली मार्फत स्थानीय तहको रूपमा यस गाउँपालिकालाई प्राप्त अधिकार प्रयोग गर्दै समग्र गाउँपालिकालाई न्यायपूर्ण, विभेदरहित, सबल र सम्बृद्ध बनाउन आ.व. २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम यस गरीमामय सभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा आफूलाई गौरवान्वित ठान्दछु। भौगोलिक रूपमा विकट र आर्थिक, सामाजिक रूपले पिछ्छाइएको यस गाउँपालिकामा विभिन्न हिसावले बञ्चितीमा परेको समुदायको उत्थानलाई मुख्य रूपले ध्यानमा राखेर समग्र राक्सिराङ्ग बासीको जीवनस्तर सुधारको निम्ति यस नीति तथा कार्यक्रम तयार पारिएको छ।

यस गौरवपूर्ण क्षणमा नेपालमा स्वतन्त्रता, सार्वभौमिकता, सामाजिक न्याय, समतामूलक समाज निर्माणको लागि भएका विभिन्न लोकतान्त्रिक आन्दोलनहरु र संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाको खातिर जीवन उत्सर्ग गर्ने तमाम ज्ञात अज्ञात सहिदहरुप्रति श्रद्धान्जली, बेपत्ता एवम् पिडित नागरिकहरुप्रति हार्दिक सम्मान र सहानुभुती व्यक्त गर्न चाहन्छु।

भखेरै सम्पन्न स्थानीय तह सदस्य निर्वाचनबाट निर्वाचित जनप्रतिनिधिज्यूहरुलाई बधाई एवम् जनकल्याणको कार्य सफलताको शुभकामना। साथै निर्वाचनको क्रममा अहोरत्र खटिनुहुने राष्ट्रसेवक कर्मचारी, स्थानीय नागरिकहरु, राजनैतिक दलहरु, स्वयंसेवक, नागरिक समाज, सञ्चारकर्मी लगायत सम्पूर्णलाई हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु।

सभाका सदस्य ज्यूहरु,

अब म राक्सिराङ्ग गाउँपालिकाको आगामी आ.व. २०७९/०८० को लागि प्रस्तावित वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गैरहेको छु।

१. **कृषि, विद्युत, पर्यटन र पूर्वाधार, राक्सिराङ्ग विकासको चार आधार** को महा अभियानलाई सार्थक तुल्याउन नेपालको संविधान बमोजिम संघ प्रदेश र स्थानीय तहबीचको समन्वय, सहकार्य र सहअस्तित्वको सिद्धान्त स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को मर्म अनुरूप गाउँपालिकाले यहाँबाट सम्पादन हुने, विकासात्मक, प्रबर्द्धनात्मक, नियमनकारी र सेवा प्रवाह सम्बन्धी सम्पूर्ण क्रियाकलापहरु एकिकृत एवम् समन्वयात्मक रूपले सञ्चालन गर्दै जनतालाई प्रभावकारी स्थानीय सरकारको अनुभुती दिलाउँदै आगामी वर्ष **सुन्दर, शान्त र बिकासशील** राक्सिराङ्ग निर्माण कार्य अधि बढाईनेछ।

आर्थिक विकास :

२. विपन्न चेपाङ्ग, तामाङ्ग तथा दलित समुदायको बाहूल्य रहेको यस गाउँपालिकामा खाद्य सुरक्षा र संप्रभुता रक्षा गर्दै स्थानीय हावापानी सुहाउँदो अन्न, तरकारी, फलफूल खेति, व्यवसायिक पशुपालन लाई प्रबर्द्धन गर्दै आयातित अखाद्य पत्रु खानाहरुलाई विस्थापित गरी स्थानीय स्तरमै उत्पादित खाद्यपदार्थमा आत्मनिर्भर हुन गाउँपालिकाले तर्जुमा गरेको **खाद्य तथा पोषण सुरक्षा रणनीति योजना, २०७६/०७९-२०८२/०८३** र **भु-उपयोग नीति, २०७६** लाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
३. स्थानीय स्तरमै उत्पादन हुने तुलनात्मक लाभका कृषि उपजलाई प्रबर्द्धन गर्न **एक टोल एक उत्पादन विशेष कार्यक्रम** लागु गरिनेछ ।
४. कृषकहरुलाई स्थानीय स्तरमै माटो जाँचको सुविधा उपलब्ध गराउन गाउँपालिकामा **डिजिटल माटो परिक्षण मिनिल्याव** स्थापना गरिनेछ ।
५. स्थानीय आदिवासी समुदायको परम्परागत तथा रैथाने बाली संरक्षण गरी सोको उत्पादन बृद्धिको लागि **रैथाने बाली प्रबर्द्धन कार्यक्रम** सञ्चालन गरिनेछ
६. **कृषि बाली एवम पशुपन्छि बीमा कार्यक्रम**लाई अझ प्रभावकारी र व्यापक बनाईनेछ । यसका लागि व्यवसायिक पशुपालन एवम खेतिपाति गर्ने कृषि तथा पशुपन्छि फर्महरुलाई अनिवार्य पशु एवम बाली बीमा गर्न लागार्ने छ ।
७. कृषकहरुलाई साना, मध्यम र ठूला कृषकको रुपमा बर्गीकरण गरि अनुदान वितरण तथा प्रोत्साहन कार्यक्रमहरुलाई समतामूलक बनाईनेछ । साथै कृषि उत्पादनको व्यवस्थित संकलन तथा बजारीकरणको लागि विभिन्न स्थानहरुमा **कृषि उपज संकलन केन्द्र** स्थापना गरिनेछ ।
८. कृषि सेवालार्ई विकसित एवम व्यवस्थित बनाउने उद्देश्यले अनुसन्धान र विकास गर्न साभेदार संस्थाहरुसंगको समन्वयमा खोज अनुसन्धानमूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
९. कृषि उत्पादन र व्यापारलाई प्रबर्द्धन गर्न नयाँ प्रविधि एवम् उत्पादनहरुको प्रदर्शनी को व्यवस्था मिलाईनेछ । साथै अन्य स्थानमा मेला तथा महोत्सवहरुमा सहभागी हुन चाहने कृषकहरुलाई प्रोत्साहन सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
१०. कृषि क्षेत्रमा विकास भईरहेका नयाँ प्रविधि एवम प्रयोगबारे गाउँपालिकाभित्रका किसानहरुलाई सचेत बनाउदै कृषि कर्ममा सो कुरालार्ई अनुसरण गर्न **कृषक पाठशाला** कक्षा सञ्चालन गरिनेछ ।
११. **स्वस्थ उत्पादन स्वस्थ जीवनशैली** नाराका साथ रसायनिक मल र विषादीबाट हुन सक्ने हानी न्यूनिकरण गर्न **आईपिएम प्रविधि प्रयोग**मा जोड दिईनेछ ।

१२. उर्जाशील यूवाहरूलाई कृषि कर्ममा आकर्षित गर्न **अध्यक्ष किसान लगानी कोष** तथा **कृषि ऋणमा ब्याज अनुदान** जस्ता कृषकलापहरूलाई निरन्तरता दिँदै अभि प्रभावकारी बनाईनेछ ।
१३. पशुपञ्चको स्वास्थ्य परिक्षणलाई आधुनिक र प्रविधियुक्त बनाउन गाउँपालिकामा प्रयोगशाला स्थापना गरिनेछ । साथै गाउँपालिकाको दुर्गम वडाहरूलाई लक्षित गरि घुम्ति पशु स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
१४. व्यवसायिक पशुपालक कृषकहरूलाई आहार (पेलेट फिड, ब्लक, साईलेज) मा अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । गाउँपालिकाको एक स्थानमा सहकारीमार्फत दुग्ध संकलन एवम चिस्यान केन्द्र स्थापना गरि दुग्ध र दुग्धजन्य खाद्यपदार्थको व्यवसायिक उत्पादनमा जोड दिईनेछ ।
१५. काँकडालाई मौरीपालन जोनको रूपमा विकास गर्दै गाउँपालिकाको अन्य भेगमा चालु आ.व. मा विस्तार गरिएको व्यवसायिक मौरीपालन कार्यलाई विपन्न समुदायको पहुँचमा पुर्याउन आवश्यक कार्य गरिनेछ ।
१६. गाउँपालिकामा अबैध रूपले खेतिपाती हुँदै आईरहेको गाँजा ओसार पसार गर्ने कार्यमा संलग्न युवाहरूले आफ्नो उर्जाशील उमेर जेलको चिसोमा बिताउनुपर्ने तितो यथार्थ हामीले भोग्दै आईरहेका छौं । यसका लागि निजहरूलाई रोजगारी सिर्जना गर्न आवश्यक बैकल्पिक व्यवस्था गरिनेछ । साथै विभिन्न औषधीको कच्चा पदार्थको रूपमा प्रयोग गर्न सकिने गाँजालाई विश्वका कैयौं देशहरूले बैधानिकता दिईसकेको अवस्थामा हाम्रो देशमा पनि बैधानिकता प्रदान गर्न विज्ञ र सरोकारवालाहरूको सहभागितामा बृहत अन्तरकृषा कार्यक्रम आयोजना गरि यस विषयलाई राष्ट्रिय महत्वको विषय बनाई एउटा स्थानीय सरकारको रूपमा यस गाउँपालिकाले प्रदेश तथा संघीय सरकारसँग पहल गर्नेछ ।
१७. गाउँपालिकाभित्र कृषाशील सहकारी संस्थाहरूलाई यहाँका जनताहरूको जीवनस्तर सुधार गर्दै उनीहरूको आर्थिक सामाजिक विकासमा गाउँपालिकाको साभेदारको रूपमा अधि बढाउन पहल गरिनेछ । साथै यहाँका बजारोन्मुख क्षेत्रहरूमा बचत तथा ऋणको कारोबार गर्न सहकारीहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । छरिएर रहेका र निष्क्रिय सहकारीहरूलाई व्यवस्थित बनाउन उद्देश्य मिल्ने सहकारीहरूलाई मर्ज गरि सक्रिय बनाईनेछ ।
१८. जनताहरूलाई वित्तिय सचेतना प्रदान गर्दै उनीहरूलाई वित्तिय संस्थामार्फत प्रवाह हुने सेवाहरूप्रति आकर्षित गराउन गाउँपालिकाभित्र क्रियाशील वित्तिय संस्थाहरूसँगको समन्वयमा वित्तिय साक्षरता सम्बन्धी तालिमहरू आयोजना गरिनेछ ।
१९. यहाँ अथाह सम्भावना भएका पर्यटकीय पूर्वाधार, खानीजन्य उद्योग, ठूलो स्केलको व्यवसायिक पशुपालन, फलफुल खेति का क्षेत्रहरूमा ठूला लगानी आकर्षित गर्न गाउँपालिकामा आन्तरिक एवम बाह्य लगानीकर्ताहरूको सहभागीता हुने गरि **लगानी सम्मेलन** आयोजना गरिनेछ ।

२०. विभिन्न प्राकृतिक र साँस्कृतिक सम्पदाले धनी यस गाउँपालिकाका पर्यटकिय गन्तव्यहरुसम्मको पहुँच मार्गहरुलाई स्तरीकरण गर्दै ति स्थानहरुलाई तराई नजिकैको हिल स्टेशन एवम् **चेपाङ्ग पदमार्ग** को रुपमा प्रचार प्रसार गरिनेछ । साथै राजमार्गबाट नजिकैको वडाहरुमा जिप फ्लायर, स्वीङ्ग, बन्जि लगायतका पर्यटन पूर्वाधारहरु निर्माण गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरि सो संरचनाहरु निर्माण गर्न निजि क्षेत्रसँग सहकार्य गरिनेछ । लाल पार्क, ऐतिहासिक चमेरो गुफा, भिम्बुङ्ग, दूईजुग डाँडा, दुन्गु खोला र जलपरि भरना लगायतका क्षेत्रहरुमा रमणीय पार्कहरु बनाई बनभोज स्थलको रुपमा विकास गरिनेछ ।
२१. स्थानीय आदिवासीहरुको परम्परागत जीवनशैलीलाई पर्यटनसँग जोड्दै व्यवसायिक बनाउन चेपाङ्ग, तामाङ्ग, मगर र ठकुरी समुदायमा होमस्टे सञ्चालन गर्न दातृ संस्थाहरुको समन्वयमा आवश्यक तालिम र प्रोत्साहन पूँजीको व्यवस्था गरिनेछ ।
२२. गाउँपालिकामा निर्माणधीन चेपाङ्ग संग्रहालय, कोशेलीघर निर्माण सम्पन्न गराई सो समुदायको पुरातात्विक महत्वका थप बस्तुहरुको संकलन एवम् संरक्षण गरिनेछ । गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका प्राकृतिक, पुरातात्विक तथा साँस्कृतिक सम्पदाहरुलाई संघीय एवम् प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा संरक्षणात्मक, प्रबर्द्धनात्मक तथा विकासात्मक कार्यहरु गरिनेछ ।
२३. गाउँपालिकाभित्र सम्भावना भएका तामा, जस्ता, फलाम, चुनढुङ्गा, सिसा लगायतका खानीहरुको सम्भाव्यता अध्ययन तथा उत्खननको लागि संघीय तथा प्रदेश सरकारहरूसँग पहल गरिनेछ । साथै प्राकृतिक स्रोतमा आधारीत उद्योग स्थापना एवम् सञ्चालनका लागि स्थानीय एवम् बाह्य लगानीकर्ताहरुलाई आकर्षित गर्न आवश्यक प्रयास गरिनेछ ।
२४. उच्चमशीलता प्रबर्द्धनको लागी स्थानीय कच्चा पदार्थ र परम्परामा आधारित उत्पादनमूलक पेशाहरुलाई संरक्षण गर्दै सो सम्बन्धी सीपविकास तालिमहरु सञ्चालन गरिनेछ । तालिम प्राप्त युवाहरुलाई श्रम सहकारीहरुमा आबद्ध गराई श्रममुलक रोजगारी प्रदान गरिनेछ ।
२६. गाउँपालिकाभित्रका शिक्षित तथा अशिक्षित बेरोजगार यूवाहरुलाई व्यवसायिक सीप प्रदान गरी रोजगार बनाउन **अध्यक्ष रोजगार प्रबर्द्धन कार्यक्रम**लाई निरन्तरता दिँदै यसलाई अझ व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन साभेदार संस्थाहरूसँगको समन्वयमा लामो अवधिको **आवासीय पेशागत सीप विकास तालिम कार्यक्रम** सञ्चालन गरिनेछ ।

सामाजिक विकास

२७. गाउँपालिकाभिन्न बसोबास गर्ने विपन्न घरपरिवारहरूलाई ७५ प्रतिशत अनुदानमा स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रममा समावेश गराई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा सबैको पहुँच स्थापित गर्न उपाध्यक्ष स्वास्थ्य बीमा अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
२८. गाउँपालिकाबासीहरूको आफ्नै राक्सिराङ्ग आधारभुत अस्पताललाई पर्याप्त जनशक्ति र प्रविधियुक्त बनाई स्वास्थ्य बिमा र फार्मसी सहितको सेवा सञ्चालन गरि यहाँका विरामीहरूलाई आफ्नै पालिकाभिन्न गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ । साथै चैनपुर-ठाडेचुरी र चिहानडाँडा ठाडेचुरीको सडक स्तरोन्नती गरि अस्पतालसम्मको पहुँचलाई सहज र सुगम बनाईनेछ ।
२९. स्थानीय जनतामा गुणात्मक स्वास्थ्य सेवाको पहुँच विस्तार गर्न विशेषज्ञसहितको स्वास्थ्य शिविर कार्यक्रम सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ । दुर्गम भेगमा रहेका बासिन्दाहरूको स्वास्थ्य समस्या एवम रोगहरू जस्तै दम, क्षयरोग, मोतिविन्दु आदिलाई निवारण गर्न प्रभावित क्षेत्रमा तत् तत् रोगसँग सम्बन्धीत विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
३०. पूर्ण खोपको सुनिश्चितता जस्ता मानव स्वास्थ्यसँग प्रत्यक्ष जोडिएका विषयवस्तुहरूलाई सामुदायिक स्वास्थ्य कार्यक्रमहरू मार्फत अभियानको रूप दिई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
३१. राक्सिराङ्ग गाउँपालिका क्षेत्रभिन्न रहेका स्वास्थ्यचौकी एवं स्वास्थ्य संस्थाहरूको स्तरोन्नती गरिनेछ । साथै प्राथमिक स्वास्थ्य सेवाको पहुँचबाट टाढा रहेको बस्तीहरू ठूलो टोड्के र गर्लिङ्गमा प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा प्राथमिक स्वास्थ्य ईकाई स्थापना र सञ्चालन गरिनेछ ।
३२. बालबालिका, गर्भवती तथा सुत्केरी आमाको पोषण अवस्थाको लेखाजोखा, नियमन, कुपोषण उपचार लगायत मातृ शिशु सुरक्षाको लागि पोषण प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने र महामारी फैलाउन सक्ने रोगहरूको निगरानी र नियन्त्रणको लागि निरोधात्मक र उपचारात्मक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
३३. परिवार नियोजन, प्रसुती सम्बन्धी सेवा, स्त्रीरोग सम्बन्धी स्वास्थ्य सेवाको विस्तार र स्वास्थ्य सेवामा नागरिकहरूको पहुँच विस्तार गर्ने तथा आकस्मिक अवस्थामा उपचारको व्यवस्था गरिनेछ । साथै, एच.आई.भी. संक्रमितहरूलाई पोषण भत्ता प्रदान गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ ।

३४. नेपाल सरकारको नीति अनुरूप अपांग, दीर्घरोगी तथा विपन्न नागरिकहरूलाई उपाध्यक्ष स्वास्थ्य वीमा अनुदान कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ । साथै, प्यालिष्टिभ केयरलाई प्रभावकारी बनाउन आमा वाउ वचाउ कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३५. ज्येष्ठ नागरिकहरूको अनुभवको आदानप्रदान गर्न तथा समाजमा वहाँहरूले पुऱ्याउनुभएको योगदानको कदर गर्नका लागि गाउँपालिकामा रहेका ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई सम्मान गरिनेछ । साथै व्यवस्था परिवर्तन गर्दै लोकतन्त्र र सामाजिक न्यायको पक्षमा जीवन व्यतित गर्ने अग्रजहरूको सम्मान तथा सम्झनामा प्रतिष्ठान, स्मारकहरू स्थापना गरिनेछ ।
३६. “शिक्षा नै विकासको मूल आधार” भन्ने मान्यताका साथ गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालित श्री राष्ट्रिय मावी, सिलिङ्गे र श्री कालिका मावी अठारेमा दश जोड दूई सञ्चालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ । गाउँपालिकाभित्र एक बहुमुखी क्याम्पस स्थापना गरि सञ्चालन गरिनेछ । साथै सामुदायिक विद्यालयहरूमा ईन्टरनेट सेवा विस्तार गरिनेछ ।
३७. “राक्सिराङ्ग गाउँपालिकाको इच्छा, गुणस्तरीय प्राविधिक शिक्षा” कार्यक्रम अन्तर्गत प्राविधिक धार सञ्चालित विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि भौतिक तथा पूर्वाधार विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । साथै, गाउँपालिकामा प्राविधिक जनशक्ति उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्न प्राविधिक छात्रवृत्ति कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३८. विद्यार्थी संख्या तथा भौगोलिक अनुकूलताको आधारमा विद्यालय मर्ज तथा शिक्षक दरवन्दी मिलान गरिनेछ । साथै, स्थानीय कला, संस्कृति, रहनसहन, कृषि उत्पादन जस्ता व्यवहारिक पक्ष समेटेर गैर सरकारी संस्थासँगको सहकार्यमा तयार गरिएको स्थानीय पाठ्यक्रम शैक्षिक शैक्षिक सत्र २०७९ बाट कक्षा १ देखि ८ सम्म पूर्ण रूपमा लागु गरिनेछ ।
३९. विद्यालय शिक्षाको गुणस्तर सुधार गर्न शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि लगायतका चेपाङ्ग छात्रवृत्ति, वुहारी छात्रवृत्ति कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिदै विपन्न, अपाङ्ग, द्वन्द्वपिडित एवम शहिद परिवारका छात्रछात्रालाई प्रोत्साहन गरी विद्यालय शिक्षाप्रति आकर्षण बढाइनेछ ।
४०. स्वास्थ्यका लागि खेलकुद भन्ने मान्यताका साथ गाउँपालिकास्तरीय खेलकुद तथा युवा लक्षित कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
४१. महिला, फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरू, दलित समुदाय, अल्पसंख्यक र सिमान्तकृत समुदायलाई समूहकृत गरी आय आर्जन सम्बन्धी व्यवसायिक सीप विकासकाका लागि उपाध्यक्ष उद्यमशीलता विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४२. एकल महिला, घरेलु हिंसा पीडित महिला र असहाय बालबालिकाहरूको सुरक्षा तथा संरक्षणको लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसँगको साभेदारीमा सुरक्षित गृह सञ्चालन गरिनेछ ।

४३. वालवालिकाको संरक्षण र हितको लागि **वाल संरक्षणात्मक कार्यक्रम**हरु सञ्चालन गरिनेछ । साथै, विद्यालयस्तरमा वाल क्लव गठन तथा परिचालन गर्दै वाल **विवाह न्यूनीकरण गर्न सचेतनामूलक कार्यक्रम**हरु सञ्चालन गरिनेछ । साथै गैर सरकारी संस्थाहरूसँगको साभेदारीमा महिला हिंसा, मानव बेचबिखन तथा वाल श्रम नियन्त्रणका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
४४. चेपाङ्ग तथा तामाङ्ग भाषा, संगीत, साहित्य, साँस्कृति, परम्पराको जगेर्ना र प्रचार गर्न गाउँपालिकामा साँस्कृती आदान प्रदान केन्द्र स्थापना गरिनेछ । साथै गाउँपालिकामा **बृहत साँस्कृतिक तथा साहित्यिक सम्मेलन** आयोजना गरिनेछ ।

पूर्वाधार विकास

४५. जनताले अनुभूती गर्न सक्ने गरी विकासका प्रतिफल प्राप्त हुने खालका रणनीतिकरूपले महत्वपूर्ण र स्थायी संरचना विकास हुने खालका योजना तर्जुमा एवं प्राप्त स्रोतको एकीकृतरूपमा परिचालन गरी विकासका **स्थानीय गौरवका ठूला एवं बहुबर्षीय आयोजनाहरु** सञ्चालनमा विशेष जोड दिइने छ ।
४६. राक्सिराङ गाउँपालिकाको योजनावद्ध रूपमा सबै क्षेत्रको सन्तुलित विकासका लागि चालु आर्थिक वर्षमा तयार गरिएको **पञ्चबर्षीय विकास योजना र क्षेत्रगत विकास योजना** अनुरूपका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ ।
४७. गाउँ कार्यपालिकाको **केन्द्रीय प्रशासकीय भवन तथा वडा कार्यालय भवन निर्माण** कार्यलाई संघीय तथा प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा तीव्रता दिइनेछ । गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुको भौतिक पूर्वाधारको विकास, सम्भार र सञ्चालनको उचित व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४८. राष्ट्रिय राजमार्गबाट गाउँपालिका जोड्ने सडकहरु मनहरी-चैनपुर सडक कालो पत्रे र बोटवारी परेवाभिर रतुवा सडक खण्डको कार्य आगामी आ.व. भित्र सम्पन्न गरिनेछ । साथै सिम्पानी, देवकोट, सरिखेत सडक पक्क बनाउने प्रारम्भ गरिनेछ ।
४९. गाउँपालिकाभित्रका मुख्य सडक सञ्जालहरु चैनपुर-सुनारी-सौरा, चैनपुर-मानेडाँडा-गैजुराङ्ग, खर्कण्डेटार-सिलिङ्गे-शिलाधुनी-महाँकाल, सडकहरु स्तारिकरण गरि ग्रामिण सडकहरुलाई व्यवस्थित र सुरक्षित बनाईनेछ । निर्माण भैसकेका सडकहरुको मर्मत र सम्भारको लागि सडक **मर्मत सम्भार कोष** स्थापना गरिनेछ ।
५०. विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार भएका पक्क पुलहरु संघ तथा प्रदेश सरकारसँगको सहकार्यमा बहुबर्षीय आयोजनाको रूपमा निर्माण कार्यरम्भ गरिनेछ । साथै, हाल सञ्चालनमा रहेका साना हिउँदे सडकअन्तर्गत स-साना खोल्साहरुमा साना मोटरेबल ट्रस ब्रिज निर्माण

गरिनेछ । सञ्चालनमा रहेका विभिन्न भोलुङ्गे पुलसम्मको मोटरसाईकल ट्रयाक निर्माण गरि अन्य आवश्यक स्थानमा नयाँ भोलुङ्गे पुल निर्माणको लागि पहल गरिनेछ ।

५१. फुटकर र टुक्रे योजनाहरूलाई न्यूनीकरण गरी ठूला र प्रभावयोग्य आयोजनाहरूलाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ । विकासको अभियानमा निजी, गैरसरकारी र सहकारी क्षेत्रलाई सक्रिय बनाउन सहभागितामूलक योजना निर्माण र कार्यान्वयनको प्रणाली विकास गरिनेछ । स्थानीय समुदायहरूको सहभागिता र योगदानमा आधारित विकासका पद्धतिहरू अंगीकार गरिनेछ ।
५२. चेपाङ्गलाई बिजुली कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै गाउँपालिकाको दूर्गम वडाहरूमा नेपाल विद्युत प्राधिरकरणको प्रसारण लाईन विस्तार कार्यलाई पूर्णता दिईने छ । साथै केन्द्रीय विद्युत लाइन जडान नभएका दुरदराजका वस्ती तथा टोलहरूमा लघु जलविद्युत आयोजना तथा सौर्य उर्जा प्रणाली कार्यान्वयन गरिनेछ ।
५३. गाउँपालिकाको बजारोन्मुख बस्तिहरू, पलाँसे, चैनपुर, राक्सिराङ्ग, अठारे, चौकिटार र सिलिङ्गे मा व्यवस्थित वस्ति विकास र नक्सा पास सहितको पक्क भवन निर्माण गर्न **सहरी विकास तथा एकीकृत बस्ती विकास मापदण्ड** तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । भुमी व्यवस्थापन सम्बन्धी जनशक्ति व्यवस्था गरी अव्यवस्थित बसोबास तथा भुमीहीनहरूको समस्या समाधानको लागि पहल गरिनेछ ।
५४. समुदायमा आधारित समूहहरूको दिगो व्यवस्थापनमा **एक घर एक धारा कार्यक्रमलाई** थप बस्तिहरूमा विस्तार गरिनेछ ।

वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन श्री गाउँपालिकाका उपाध्यक्षज्यू, गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू

५५. उच्च मूल्यका वनस्पति तथा जडिबुटी संरक्षण र उपयोगबाट आर्थिक आम्दानीको स्रोत वृद्धि गर्न योजनावद्ध रूपमा जडिबुटीजन्य वनस्पतिका वृक्ष रोपणमा जोड दिइनेछ ।
५६. वायो इन्जिनियरिङका माध्यमबाट **वातावरणमैत्री विकास**लाई प्रवर्द्धन गरिनेछ । प्राकृतिक श्रोत साधनको उपयोगलाई दीगो बनाउन संरक्षणात्मक कार्यलाई समेत सँगसँगै सञ्चालन गर्नुपर्ने बाध्यात्मक कानूनी व्यवस्था गरी कार्यान्वयन गराइनेछ ।
५७. सामुदायिक वनको संरक्षणका लागि स्थानीय सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरूको नियमन, व्यवस्थापन तथा क्षमता विकास गरी नयाँ र ठोस कार्ययोजना बनाउन सहजीकरण गर्ने र वन जंगल एव जंगली जीवजन्तुको संरक्षणसम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

५८. वातावरण संरक्षण र वनजंगल संरक्षण, कार्बन उत्सर्जन कटौती, कार्बन व्यापार तथा रेड (REDD) सम्बन्धमा समूदायको चेतना अभिवृद्धि गराउने र जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण तथा अनुकूलन सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी यस गाउँपालिकालाई हरित गाउँपालिका बनाइनेछ ।
५९. फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि जैविक र अजैविक फोहोरको वर्गीकरण गरी सोही अनुरूप फोहोरलाई व्यवस्थापन गरी सफा र स्वच्छ राक्सिराङ निर्माण गर्न फोहोर व्यवस्थापन केन्द्रको पहिचान तथा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
६०. गाउँपालिकाको विपद् व्यवस्थापन योजनालाई प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयन गरिनेछ । प्रत्येक वडामा विपद् व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरूको जोहो गरिनेछ । विपद् सम्भावित क्षेत्रहरूको पहिचान गरी त्यस्ता क्षेत्रहरूमा पूर्व सतर्कता र सजगता अपनाइनेछ । विपद्मा परेकाहरूको तत्काल उद्धार गर्न विपद् दस्ता तयार गरी उद्धार गरिएका पीडितलाई आश्रय दिनको लागि प्रत्येक वडामा विपद् भवन निर्माणलाई जोड दिइनेछ ।
६१. चट्याङ्ग प्रभावित क्षेत्रमा चट्याङ्ग न्यूनीकरणको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरी घरहरूमा (Lightning arrester) तडित निरोधक जडानको लागि अनुदान प्रदान गरिनेछ ।
६२. भुकम्पको क्षतिबाट पुनर्निर्माण हुन बाँकी निजी घर, विद्यालय, मठ मन्दिर, गुम्बा, चर्च लगायतका सार्वजनिक संरचनाको पुनःनिर्माणका लागि संघीय सरकार र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
६३. विपद्को देष्टिकोणले जोखिमयुक्त खरको छाना भएका घरको खरको छानोलाई प्रतिस्थापन गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै आगामी आ.व. भित्रै राक्सिराङ गाउँपालिकालाई खरको छानोमुक्त स्थानीय तह घोषणा गरिनेछ ।

सुशासन तथा संस्थागत विकास

श्री गाउँपालिकाका उपाध्यक्षज्यू,

गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू

६४. नेपालको संविधानको अनुसूचि ८ बमोजिमका आफ्ना अधिकारक्षेत्रका विषयमा आवश्यक नीति तथा कानून तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने प्रक्रियालाई तीव्रता दिइनेछ ।
६५. जनउत्तरदायी स्थानीय सरकारको अनुभूती गराउन स्थानीय प्रशासनलाई स्वच्छ, सक्षम र व्यवसायिक बनाउँदै आर्थिक एवं वित्तीय सुशासनलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ । सूचना सम्प्रेषणको लागि सूचना प्रविधिको विकास तथा उपयोगबाट सर्वसाधारणको सूचनामा पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ ।

६६. गाउँपालिकाका निर्वाचित जनप्रतिनिधि तथा न्यायिक समिति र मेलमिलापकर्ताहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । साथै वडाहरूमा सञ्चालित मेलमिलाप केन्द्रहरूलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाईनेछ ।
६७. गाउँपालिका र वडाबाट प्रवाह हुने सेवालाई थप प्रभावकारी बनाउन कर्मचारीहरूको क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी समग्र कार्यालयको संस्थागत क्षमता विकासमा जोड दिइनेछ ।
६८. राक्सिराङ गाउँपालिकाका सबै वडा कार्यालयहरूबाट नागरिकमैत्री सेवा प्रवाह गर्न वडा कार्यालयहरूलाई व्यवस्थित र सुविधासम्पन्न बनाउँदै लगिनेछ । साथै आगामी आ.व. भित्र व्यक्तिगत घटना दर्ता कार्यलाई सम्पूर्ण वडाहरूमा अनलाईन गरिनेछ ।
६९. कर्मचारीहरू अन्यत्र सुगम स्थानमा सरुवा भई जाने र गाउँपालिकामा कर्मचारी अभाव हुने प्रवृत्ति न्यूनीकरण गरी कर्मचारीलाई उत्प्रेरणा दिई यस गाउँपालिकामा आकर्षित गर्न वडा कार्यालयमा आवास एवम लजिस्टिकको प्रबन्ध गरि कर्मचारीहरूलाई प्रोत्साहन सुविधा प्रदान गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
७०. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र अत्यावश्यक एवं उपयोगी सेवाहरूलाई व्यवस्थित गर्दै विकासका ठोस कार्यक्रम मार्फत जनताको आर्थिक, सामाजिक तथा साँस्कृतिक जीवनमा रुपान्तरण गरिनेछ ।
- अन्त्यमा, “कृषि, विद्युत, पर्यटन र पूर्वाधार, राक्सिराङ विकासको आधार” भन्ने हाम्रो महान अभियानमा प्रत्यक्ष, अप्रत्यक्ष रुपले साथ र सहयोग गर्नुहुने केन्द्र तथा प्रदेश सरकार, गाउँपालिका परिवार, राजनीतिक दलहरू, सहकारी संस्था, गैरसरकारी संघ संस्थाहरू, समाजसेवी तथा बुद्धिजीवीहरू, कर्मचारी लगायत सम्पूर्ण सहयोगी मनहरूलाई हृदयदेखि धन्यवाद दिँदै आगामी दिनहरूमा पनि यस्तै साथ र सहयोगको अपेक्षा गरिएको छ । धन्यवाद ।